VATROSISTEMI
PRODAJA,SERVIS I KONTROLA PROTIVPOŽARNIH UREĐAJA

Sarajevo, Safeta Zajke br. 115
Telefon: 00387 (0) 33 780 130
Fax: 00387 (0) 33 780 131

info@vatrosistemi.ba
www.vatrosistemi.ba

Datum: 05.10.2023. god.
Broj: PL. 063-01-VS/23

PLAN
ZAŠTITE OD POŽARA

INVESTITOR: JU OŠ BEHAUDIN SELMANOVIĆ

OBJEKAT: JU OŠ BEHAUDIN SELMANOVIĆ

LOKACIJA: Viteška br. 6, Sarajevo

Sarajevo, Oktobar 2023. godine

Na osnovu člana 172. stava 3. Zakona o zaštiti, i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća ("Službene novine Federacije BiH", broj: 39/03, 22/06 i 43/10), člana 22. stava 4. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 64/09), te Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine FBiH", broj: 87/11) donosi se ovaj plan:

a) Zaposlenici Vatrosistema:

1. Amra Šantić, mr. građevine,
   rukovodilac izrade procjene
2. Momčilo Urta, dipl. ing. elektrotehnike
3. Mirza Pašić, dipl. ing. mašinstva
4. Irma Huseinović, mr. dipl. ing. hemije

Ovaj Plan rađen je u 3 (tri) identična primjerka od kojih su 2 (dva) dostavljena naručiocu, a jedan je zadržan u arhivi Vatrosistem d.o.o..

DIREKTOR

Berin Mesihović, dipl. ing. mašinstva

SADRŽAJ

OPĆE ODREDBE 5
1 NAZIV MJESTA I NAČIN PRIMANJA DOJAVE POŽARA 6
1.1 Sistem za dojavu požara 6
1.1.1 Alarmni plan 6
1.1.2 Opis alarmnog plana 7
2 OBAVEZE U POSTUPANJU, KOMANDOVANJU I OVLAŠTENJA UČESNIKA U PRIMANJU OBAVIJESTI O POŽARU I DALJNJIM AKTIVNOSTIMA AKCIJE GAŠENJA 9
2.1 Obaveze u postupanju pri gašenju požara 9
2.2 Ovlaštenja učesnika u primanju obavijesti i aktivnostima gašenja požara 10
3 OBAVJEŠTENJA O POŽARU I DALJNJOJ ORGANIZACIJI AKCIJE GAŠENJA POŽARA 11
3.1 Obavještavanja o požaru 11
3.2 Organizacija akcija gašenja 12
3.3 Klase požara i sredstava za gašenje 12
4 NAČIN UKLJUČIVANJA SLUŽBE ZA PRUŽANJE PRVE MEDICINSKE POMOĆI 14
4.1 Provjerite sigurnost pristupa mjestu nesreće 14
4.2 Osigurajte mjesto nesreće 14
4.3 Napravite prvi - primarni ili orijentacijski pregled ozlijeđene osobe 14
4.4 Pozovite hitnu medicinsku službu 15
4.5 Primijenite neodgodive postupke prve pomoći 15
5 BROJNO STANJE VLASTITIH JEDINICA ZA GAŠENJE POŽARA TE CJELOKUPNA ORGANIZACIJA GAŠENJA KADA SE U AKCIJU GAŠENJA UKLJUČUJU VANJSKE PROFESIONALNE I DOBROVOLJNE VATROGASNE JEDINICE. 17
5.1 Mjesna vatrogasna jedinica 17
5.2 Stepen mobilnosti i brzina dolaska vatrogasne brigade ili postrojbe 17
5.2.1 Brzina dolaska vatrogasne jedinice 17
5.2.2 Stepen mobilnosti vatrogasnih postrojbi/jedinica 18
5.3 Pregled internih protivpožarnih puteva i pristupa za vatrogasna vozila 20
5.3.1 Stanje i raspored opreme za gašenje požara 20
6 ORGANIZACIJA I NAČIN POZIVANJA I UKLJUČIVANJA DISTRIBUTERA ENERGENATA (STRUJE, GASA I DR.) U INTERVENCIJU 21
7 NAZIVI GRAĐEVINA ILI POSTROJENJA NA KOJIMA ĆE SE, EVENTUALNO, GASITI POŽAR UZ PRISUSTVO ODGOVORNOG ILI STRUČNOG LICA U TOJ GRAĐEVINI ZBOG SPECIFIČNOSTI TEHNOLOŠKOG POSTUPKA 22
8 NAZIVI GRAĐEVINA ILI POSTROJENJA U KOJIMA SE MOŽE OČEKIVATI EKSPLOZIJA I POŽAR 22
8.1 Podaci o skladištenju zapaljivih tekućina, gasova i drugih opasnih materija po količinama i vrstama 22
9 NAZIVI GRAĐEVINA ILI POSTROJENJA U KOJIMA SE NALAZE IZVORI RADIOAKTIVNIH I DRUGIH OPASNIH I OTROVNIH MATERIJA, TE POSTUPCI KOJI SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU POŽARA 23

10 NAZIVI RADNIH MJESTA I LOKACIJE NA KOJIMA SU SMJEŠTENI KLJUČEVI OD PROSTORA ILI PROSTORIJA U KOJIMA SE NALAZE MJESTA ZA PREKID DOVODA ENERGENATA U GRAĐEVINU 23
11 RAZRAĐEN RADIO I TELEFONSKI SISTEM ZA POZIVANJE SVIH UČESNIKA KOJI UČESTVUJU U GAŠENJU POŽARA 23
11.1 Električne instalacije i uređaji slabe struje 23
11.1.1 Telefonske instalacije 23
11.1.2 Instalacije radio veze 23
11.2 Obrazovna djelatnost 23
11.2.1 Obrazovna aktivnost prvenstveno obuhvata: 24
11.3 Finansiranje zaštite od požara 24
11.4 Mjere obezbjeđenja izvršenja plana 25
11.4.1 Odgovornost za „organizovanje", „provođenje" i „staranje" zaštite od požara 25
12 NAČIN IZRADE, USKLAĐIVANJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE OD POŽARA .. 26

OPĆE ODREDBE

Plan zaštite od požara predstavlja dokument koji služi za organizovan pristup u pripremanju, organizovanju i provođenju zaštite od požara, a koji se izrađuje na osnovu procjene ugroženosti od požara i kadrovskih, materijalnih i drugih uvjeta značajnih za zaštitu od požara.

Sastoji se od grafičkog i tekstualnog dijela. Grafički dio plana izrađuje se pojedinačno za građevinu, postrojenje i prostor u skladu sa Uredbom o sadržaju, označavanju i čuvanju, kontroli i nostrifikaciji investiciono - tehničke dokumentacije (Službene novine Federacije BiH", broj: 33/10). Tekstualni dio plana uređuje način postupanja vatrogasnih jedinica i drugih učesnika u akciji gašenja požara.

Planom zaštite od požara određuje se broj, veličina, smještaj i organizacija dobrovoljnih vatrogasnih jedinica na osnovu procjene ugroženosti od požara, koja je sastavni dio procjene ugroženosti od prirodnih i drugih nesreća.

Plan zaštite od požara mora se redovno ažurirati i usaglašavati sa nastalim promjenama koje su važne za zaštitu od požara.

1 NAZIV MJESTA I NAČIN PRIMANJA DOJAVE POŽARA

JU OŠ "Behaudin Selmanović" je samostalan, slobodnostojeći objekat smješten na području naselja Briješća u ulici Viteška br. 6, općina Novi Grad sa obezbijeđenim kolskim i pješačkim prilazom preko javne saobraćajnice.

Predmetni objekat sastoji se od tri međusobno povezane lamele "A" , "B" i "C" te sportske dvorane sa pratećim sadržajima koje su povezane toplom vezom i koridorima. Ispred predmetnog objekta sa sjeverozapadne strane nalaze se dva parkinga za auta i sportsko igralište te je cijela parcela na kojoj se nalazi predmetni objekat ograđena metalnom ogradom.

1.1 Sistem za dojavu požara

Pravilnom instalacijom uređaja za detekciju požara postiže se najbolji efekat u preventivnim mjerama vezano za otkrivanje i gašenje požara. Sistem za dojavu požara, koji na sebi specifičan način vrši uzbunjivanje i obavještavanje odgovornih osoba o trenutnom stanju, opasnosti i povećava brzinu uočavanja, a time i gašenja nastalog požara, predstavlja jako važnu komponentu u sistemu zaštite od požara.

Za ranu dojavu požara u objektu se raspoređuju automatski i ručni javljači, koji se sa vatrodojavnim kablom IY(st)Y 2 x (2x0,8mm²) povezuje na alarmnu centralu.

Alarmna centrala treba biti smještena u prostoriji obezbijeđenja ili u nekoj drugoj prostoriji sa stalnim nadzorom. Ručni javljači montiraju se na putevima evakuacije, a automatski na stropovima svih prostorija.

Na osnovu Procjene ugroženosti od požara u objektu JU OŠ "Behaudin Selmanović" je evidentirana instalacija sistema za dojavu požara/vatrodojava koncipirana kao adresabilni sistem dojave požara sa automatskom centralom, ručnim i automatskim javljačima požara, te je potrebno vršiti redovne periodične preglede iste u skladu sa zakonskim regulativama, a najmanje jednom u šest (6) mjeseci.

1.1.1 Alarmni plan

U cilju potpune efikasnosti sistema za dojavu požara, potrebno je obezbjediti stalno prisustvo čovjeka pored centrale za dojavu požara, ili bar obučiti osobu koja će pravilno znati protumačiti signale koje ista javlja. Zadatak čovjeka je provjera i davanje informacija.

Mogućnost čovjekove zabune i nepravilnog postupka (faktor panike), potrebno je premostiti tehničkim sredstvima zbog čega su i predviđena dva puta alarmiranja:

a) Alarm od automatskih javljača i
b) Alarm od ručnih javljača.

Istovremenom upotrebom ova dva nezavisna alarma postižemo najveću moguću sigurnost. Da bi se eliminisale ljudske greške razvijen je i treći nadzor koji se primjenjuje kao:

a) Nadzor prisutnosti i
b) Nadzor izviđanja.

Taj treći put se odvija istovremeno kada i prva dva i dijeli se u dva kanala pri čemu prilikom svakog alarma, automatskim javljačima raspolažemo sa dva vremenska zakašnjenja. Ova vremenska zakašnjenja podešavamo na različita vremena.

Kratko vrijeme zakašnjenja (20 sec.) nazivamo nadzor prisutnosti i on predstavlja način provjere dežurnog lica i način njegovog reagovanja na alarm. Ako dežurno lice, u vremenu od 20 sec. od pojave alarma, nije reagovalo na isti, automatski dolazi do aktiviranja opšteg alarma.

Svaki od ovih signala ima drugačiju važnost koja se ogleda u sljedećem:

Signal ručnog javljača požara se dobije svjesnim djelovanjem čovjeka na javljač. To znači da signal dobijen na ovaj način pouzdano signalizira požar u blizini ovog javljača koji je uočio čovjek, najvjerovatnije ga je pokušao ugasiti, a kako mu to nije pošlo za rukom, aktivirao je najbliži ručni javljač požara radi dizanja općeg alarma u zgradi. Zbog svega rečenog, ovaj se alarm treba smatrati prioritetom i bez izviđanja je potrebno alarmirati vatrogasce. Mogućnost zloupotrebe je potrebno spriječiti najstrožim disciplinskim mjerama.

Signal dobijen sa automatskog javljača požara ima drugačiji karakter. On je dobijen od automatskog detektora koji nadzire određene požarne veličine. Pored požarne veličine koju kontroliše i za koju je konstruisan, na njega mogu utjecati i drugi elementi mikroklime čije su karakteristike slične karakteristikama produkata sagorijevanja. Znači da signal može biti lažan, pa se kod pojave alarma na centrali, izazvanog ovim javljačem, signal smatra nepouzdanim i zahtijeva naknadnu obradu. Tada se vrši izviđanje u prostoru u kojem je proradio javljač.

Pojava alarma i akcija koja proistekne iz njega je obaveza za dežurno lice. Sam metod izviđanja može biti ličan ili preko poznatog posrednika. Svako alarmno stanje se mora izviditi, a ko je izvršio izviđanje i na koji način mora se upisati u posebnu svesku sa numerisanim stranicama.

Uz opis treba navesti i uzrok alarma, ukoliko se on može utvrditi. Ovo se radi zbog kasnije analize lažnih alarma i mogućeg otklanjanja njihovih uzroka.

1.1.2 Opis alarmnog plana

Iz svega rečenog uočava se da je postupak dežurnog osoblja u slučaju alarma, od presudnog značaja za efikasno suzbijanje požara, a brzina izvršenja pojedinih radnji je presudna za visinu štete koju će izazvati požar. Sve ove reakcije i radnje dežurnog osoblja zavise od mnogih faktora (starost, zdravstveno stanje, inteligencija, obrazovanje i snalažljivost) koje su različite kod svakog pojedinca. Radi toga se mora primijeniti trening kao metod uvježbavanja radnji po unaprijed određenom pravilu. To pravilo je u struci nazvano alarmni plan.

Alarmni plan se daje u dva oblika:

a) u obliku tekstualnog opisa - što je manje pregledno, ali detaljnije,
b) u obliku dijagrama toka.

Alarm pojave požara se javlja od dva izvora i to:

a) Automatskog javljača požara;
b) Ručnog javljača požara.

Pri pojavi signala na centrali, ona ih razlikuje, pa se prema tim signalima na centrali javlja određena signalizacija. Signalizacija označava lokaciju javljača požara koji je pobuđen.

Ukoliko je alarm izazvan pobudom automatskog javljača požara, tada se na centrali automatski pojavi odgovarajuća signalizacija, koja nam daje lokaciju pobuđenog javljača.

Signalizacija na centralnom uređaju se očituje:

a) pobudom javljača produktima sagorijevanja;
b) kvarom javljača;
c) prekid petlje;
d) kratak spoj petlje;
e) vađenje javljača iz kućišta;
f) drugim mikroklimatskim pobudama(prašina, vodena para, polen,...).

Nama je u ovom slučaju interesantan isključivo alarm koji se javio zbog pobude javljača produktima sagorijevanja. Za sve ostale slučajeve alarm se uvodi u knjigu evidencije, konstatuju uzroci i resetuje centrala.

Pri pojavi alarma izazvanog automatskim javljačem požara, na centrali se, pored vizuelne signalizacije, aktivira i interni alarm, koji je potrebno isključiti. Ukoliko se ovo ne uradi, poslije 1 minute se uključuje opći alarm u cijelom objektu. Po izvršenju isključenja internog alarma, na centrali se isključuje alarmna sirena, dok svi ostali signalizatori ostaju uključeni. Utvrđuje se lokacija javljača, koja je naznačena na displeju. Potom se odlazi na lice mjesta i provjerava uzrok alarma. Pri ovom izviđanju se pregleda prostor oko pobuđenog javljača i utvrdi se da li je požar lažan ili nije. Ako je požar lažan, centrala se resetuje i uvodi se u knjigu uzrok alarma (ako je utvrđen) i da je alarm bio lažan. Ukoliko je alarm bio uzrokovan stvarnim požarom, odmah se može uočiti da li je on velik ili nije, i da li se može ugasiti priručnim sredstvima. Ako je požar u začetku, pristupa se njegovom gašenju, a po izvršenom zadatku centrala se resetuje, a sve pojedinosti o nastalom požaru se uvedu u knjigu evidencije. Ukoliko je požar velik, tada se aktivira ručni javljač požara, čime se aktivira opći alarm u zgradi, pozivaju vatrogasci, i počinje sa lokalizacijom požara priručnim sredstvima koja su na raspolaganju. Poslije završetka gašenja centrala se resetuje, a sve pojedinosti o nastalom požaru se uvedu u knjigu evidencije.

Postupak dežurnog osoblja kod opsluženja internog alarma i centrale je isti kao kod automatskog javljanja, dok opći alarm zahtijeva hitnu evakuaciju ljudi iz objekta i njihovo uključenje u akciju gašenja požara, a pod neposrednim rukovodstvom najodgovornijeg lica koje se u tom trenutku nalazi na objektu.

Ovakav alarmni plan zahtjeva od dežurnog osoblja da poznaje sve elemente Plana zaštite od požara, a od pojedinaca i drugog osoblja koje radi u objektu, da poznaje plan i metode zaštite u obimu, koji im njihova stručnost omogućava da usvoje određena saznanja.

2 OBAVEZE U POSTUPANJU, KOMANDOVANJU I OVLAŠTENJA UČESNIKA U PRIMANJU OBAVIJESTI O POŽARU I DALJNJIM AKTIVNOSTIMA AKCIJE GAŠENJA

2.1 Obaveze u postupanju pri gašenju požara

Svaka osoba koja primjeti požar dužna je da ga ugasi ako to može učiniti bez opasnosti za sebe i druge. Ukoliko osoba nije u mogućnosti da ugasi požar, dužna je da o požaru odmah obavijesti najbližu vatrogasnu jedinicu ili operativni centar civilne zaštite, odnosno stanicu policije.

Uposlenici pravnih lica u kojima dođe do požara ili kad saznaju za požar, dužni su pristupiti gašenju požara i istovremeno o tome odmah obavijestiti najbližu vatrogasnu jedinicu ili operativni centar civilne zaštite ili stanicu policije.

Gašenje i obavještavanje o pažaru se vrši na sljedeći način:

1. Radnici koji uoče požar prije svega trebaju ostati mirni i razmisliti šta treba učiniti da se otkloni opasnost od širenja požara;
2. Zatim treba isključiti električne uređaje i zaustaviti mašine, zatvoriti dovod gasa ili drugih zapaljivih gasova i tekućina;
3. Onemogućiti promahu, zatvaranjem prozora i vrata dok se ne počne gasiti požar;
4. Odmaknuti predmete i tvari da ih ne ugrozi požar i toplina kako isti ne bi bili zahvaćeni požarom;
5. Početi sa gašenjem požara pomoću uređaja za početno gašenje požara (aparati, hidranti, itd.);
6. Ako se nije u stanju požar ugasiti pristupa se evakuaciji ugroženih osoba i poziva najbliža vatrogasna jedinica;
7. Prvo se gase predmeti, odnosno materije koje najlakše gore, zatim druge, koje gore manjim plamenom;
8. Ako se mora ući u prostorije gdje gori i dimi još prije intervencije vatrogasaca na usta i nos treba staviti mokru krpu, prije nego se otvore vrata postaviti se na onu stranu gdje će se biti zaštićeno od plamena i topline zagrijanih gasova.

Do dolaska vatrogasne brigade/jedinice vrše se dalje radnje:

1. Isključenje dotoka električne energije ukoliko do dojave nije isključena;
2. Uklanjaju se, kako gorive tako i negorive materije (predmeti), koje bi uticale na širenje požara i otežavale akciju gašenja požara;
3. Organizovano se pristupa evakuaciji ljudi i dokumentacije;
4. Vrši se dalje gašenje požara do dolaska prve navalne grupe vatrogasne jedinice.

2.2 Ovlaštenja učesnika u primanju obavijesti i aktivnostima gašenja požara

Radi efikasnijeg i nesmetanog gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijom, rukovodilac akcije gašenja požara u obavljanju vatrogasne intervencije ima sljedeća ovlaštenja:

1. Zabraniti pristup nepozvanim licima u blizini mjesta intervencije, kao i saobraćaj pored tog mjesta;
2. Pozvati policiju u cilju osiguranja mjesta događaja, te poduzimati druge potrebne mjere radi sprečavanja nastanka štetnih posljedica;
3. Narediti evakuaciju ljudi i uklanjanje materijalnih dobara iz susjednih objekata koji su ugroženi, kao i odgovarajuće mjere za sigurnost ljudi i materijalnih dobara koja se evakuišu;
4. Narediti prekid dovođenja električne energije i gasa;
5. Narediti djelimično ili potpuno rušenje objekta preko kojeg bi se požar mogao proširiti, ako se širenje požara ne može na drugi način spriječiti;
6. Ograničiti djelimično ili potpuno dovod vode drugim potrošačima u zoni u kojoj se gasi požar ili u čitavom naselju radi osiguranja potrebne količine vode za gašenje požara;
7. Narediti korištenje vode iz obližnjeg bunara, cisterni, rezervoara i sl. koji pripadaju pravnim licima, državnim organima, samostalnim radnjama i pojedincima;
8. Narediti korištenje vozila pravnih lica, državnih organa, samostalnih radnji i pojedinaca radi prevoženja nastradalih ljudi do najbliže zdravstvene ustanove;
9. Nasilno otvoriti zaključani objekat ili prostoriju zahvaćenu požarom radi gašenja požara, spašavanja ljudi i materijalnih dobara i radi otklanjanja drugih opasnosti za ljude i materijalna dobra;
10. Narediti licima koja stanuju u neposrednoj blizini intervencije, kao i licima koja se zateknu na mjestu intervencije, da pruže pomoć u intervenciji;
11. Nasilno otvoriti zaključani objekat ili prostoriju koji nije zahvaćen požarom, ako doprinosi uspješnosti vatrogasne intervencije.

3 OBAVJEŠTENJA O POŽARU I DALJNJOJ ORGANIZACIJI AKCIJE GAŠENJA POŽARA

3.1 Obavještavanja o požaru

Za ranu dojavu požara u objektu se trebaju rasporediti automatski i ručni javljači, koji se sa vatrodojavnim kablom IY(st)Y 2 x (2x0,8mm²) povezuju na alarmnu centralu.

Alarmna centrala treba biti smještena u prostoriji obezbijeđenja ili nekom drugom prostoru gdje postoji stalni nadzor. Centrala se se treba napajati iz mreže, a u slučaju nestanka glavnog napajanja ista se treba napajati iz rezervnog napajanja koje se obezbjeđuje iz baterija i/ili agregata. Ručni javljači trebaju biti postavljani na putevima evakuacije, a automatski u ostalim prostorima shodno projektnom rješenju.

U objektu JU OŠ "Behaudin Selmanović" Sarajevo je instaliran sistem za dojavu požara koncipiran kao adresabilni sistem dojave požara sa automatskom centralom, ručnim i automatskim javljačima požara.

U slučaju gašenja požara, akcijom gašenja požara rukovodi Komadant Profesionalne vatrogasne brigade/jedinice, koji može preko dispečerskog centar vatrogasne jedinice narediti da se dobrovoljne vatrogasne jedinice sa područja Kantona sa snagama, ljudstvom i opremom uključe u akciju gašenja požara.

Dobrovoljne vatrogasne jedinice koje su dobile naredbu da stupe u dejstvo, pripremaju snage i opremu, te odlaze na rapolaganje rukovodiocu akcije gašenja požara.

U slučaju većih požarnih intervencija komadant PVJ[1], odnosno rukovodilac akcije gašenja požara uključuje pojačanja iz svih vatrogasnih jedinica sa područja Kantona koje se angažuju ovim redom:

- **U I pozivu**: odaziva se dežurna ekipa Profesionalne vatrogasne jedinice, s tim da se vodi računa da ostane dovoljan broj vatrogasaca za neku drugu eventualnu intervenciju (ukoliko se radi o požaru manjih razmjera, a preostalim vatrogascima javlja se za pripravnost). PVJ po pozivu dojave požara vrši intervenciju u roku od 1 minute sa najmanje 3 vatrogasaca. Ukoliko se radi o požaru šumskih područja u prvom pozivu se pozivaju i radnici nadležnog Šumskog gazdinstva koji su zaduženi za gašenje šumskih požara.
- **U II pozivu:** uključuju se vatrogasci PVJ koji su u datom momentu slobodni ili u pripravnosti, zatim dobrovoljne i preduzetne vatrogasne jedinice ukoliko su formirane u Općini, u vremenu od 15 minuta od dojave požara.
- **U III pozivu:** uključuju se profesionalne, dobrovoljne i preduzetne vatrogasne jedinice drugih općina Kantona, u vremenu od 15 do 30 minuta od dojave požara.

Komandiri pozvanih vatrogasnih jedinica javljaju se rukovodiocu akcije gašenja požara i stavljaju na raspolaganje i ujedno ga obavještavaju o broju ljudstva i vrsti opreme. Rukovodilac akcije gašenja određuje pravce i poziciju dejstva prispjelih jedinica i raspoređuje ih na sektore gašenja, postavlja zadatke koji će se izvršiti imajući u vidu sastav jedinica i njihovu tehničku opremljenost.

[1] Profesionalne vatrogasne jedinice

3.2 Organizacija akcija gašenja

Da bi se akcija gašenja požara provela potrebno je da sve osobe uposlene u pravnom licu prođu obuku o mjerama i načinu gašenja požara, te postupcima pri evakuaciju osoba i materija unutar kompleksa. Potrebno je pored teoretskih uputa vršiti i praktične vježbe gašenja požara kako bi se osoblje ili bar određen dio istog mogli bolje upoznati sa akcijama i metodama gašenja kako bi bili spremni na eventualne požare.

Organizacija gašenja požara treba teći kako slijedi:

1. Osobe koje se zadese na mjestu nastanka požara bez obzira da li tu obavljaju svoje dnevne radne zadatke ili su tu iz drugog razloga, a iste su uposlenici pravnog lica trebaju pristupiti gašenju uočenog požara prema navedenim uputstvima.

2. Uz gašenje požara osobe koje su se zadesile na mjestu nastanka požara uzvikujući "POŽAR" obavještavaju ostalo osoblje, te druge osobe koje su u blizini da pomognu u gašenju požara.

3. Dok određen broj ljudi gasi požar ostali pristupaju evakuaciji ljudi i materijalnih dobara, te sklanjanju zapaljivih materija koje se nalaze u neposrednoj blizini požara kako iste ne bi bile zahvaćene požarom.

4. Uporedo sa evakuacijom i gašenjem požara uposlenici pozivaju vatrogasce i obavještavaju o vrsti požara, količini materija koje su zahvaćene, te eventualnim žrtvama.

3.3 Klase požara i sredstava za gašenje

Klasifikacija mogućih vrsta požara izvršena je prema standardu "Klasifikacija požara prama vrsti zapaljivih materija" JUS Z.CO.003 (Sl. list SFRJ br. 31/79). Ova klasifikacija se još uvijek koristi u praksi.

"A" – U ovu klasu spadaju požari čvrstih zapaljivih materija često organske prirode pri čijem gorenju se formira žar (drvo, ugalj, papir, slama, tekstil i sl.). Za gašenje ovih požara koristi se voda sa i bez dodatka, a izuzetno pjena ili prah.

"B"– U ovu klasu spadaju požari zapaljivih tečnosti, ili utečljive čvrste materije pri čijem gorenju se ne formira žar (benzin, ulja, masti, lakovi, vosak, smole, katran is l.). Kao sredstvo za gašenje ovih požara koristi se pjena, suhi prah i ugljendioksid.

"C"– U ovu klasu spadaju požari zapaljivih gasova (zemni gas, metan, butan, propan, acetilen, vodonik, i sl.). Najefikasnije sredstvo za gašenje ovih požara je prah.

"D"– U ovu klasu spadaju požari zapaljivih metala npr. aluminijum, magnezijum i njihove legure, itd. Za gašenje požara klase D kao sredstvo za gašenje koriste se uglavnom specijalene vrste praha na bazi natrijum hlorida ili nekih drugih soli, a može se ugasiti i prekrivanjem suhim peskom.

"E"– U ovu klasu spadaju požari na uređajima i instalacijama pod električnim naponom (elektromotori, transformatori, razvodna postrojenja i sl.). Za gašenje požarab klase E, kao sredstvo za gašenje koristi se suhi prah, gasoviti agensi i ugljendioksid.

Danas se klasifikacija požara prema vrsti gorivih materija koje mogu biti obuhvaćene požarom vrši prema standardu JUS ISO 3941. Ovaj standard klase A,B,C i D definiše na isti način kao i prethodni, ali ne izdvaja požare na uređajima i instalacijama pod električnim naponom u posebnu klasu.

Takvu klasifikaciju predviđa i evropska norma EN2 iz 1992. godine. Sa pojavom izmjenjene norme EN2:1992-A1:2004, pored do sada poznatih klasa A,B,C i D, uvedena je klasa požara F.

"F"– Ova klasa se odnosi na požare biljnih i životinjskih ulja i masnoća kao što su ulja i masti iz friteza, kuhinjskih sustava za prženje i pečenje i sl. Razlog ove podjele leži u tome, da ovi požari principijelno pripadaju klasi požara B, ali s obzirom na posebne opasnosti i način gašenja koji odgovaraju ovoj podjeli se svrstavaju u posebnu klasu.

Aparati tipa „S" sa suhim prahom

Aparat se donese do mjesta požara, izvadi se osigurač, usmjeri se mlaznica aparata prema požaru, te pritisne ručka za aktiviranje, zatim se počne proces gašenja rasprostranjujući prah ravnomjerno po požarištu. Domet mlaza kod ovih aparata je 4-6 m, a vrijeme pražnjenja 7-25 sekundi.

Aparati tipa CO_2

Aparat je napunjen gasom CO_2 pod pritiskom od 90 bar-a. U slučaju požara osloboditi crijevo sa mlaznicom iz sjedišta, izvaditi osigurač, zatim pritisnuti polugu na dolje, pa mlaznicu usmjeriti u pravcu požara. Domet mlaza je 2-3 m, a vrijeme pražnjenja oko 15 sekundi.

Gašenje vodom

Voda je efikasno i pogodno sredstvo za gašenje požara čvrstih tvari Klasa "A". Vodom se pod određenim uvjetima mogu gasiti i zapaljive tečnosti i plinovi. Voda se lako transportuje, ima je u dovoljnim količinama i na raznim mjestima, neškodljiva je i hemijski neutralna. Za njenu upotrebu kao sredstva za gašenje važne su njene fizičko-hemijske karakteristike. Voda je jako ohlađujuće sredstvo zbog toga što za svoje zagrijavanje treba velike količine toplote, a još veće količine toplote treba za svoje isparavanje. Pri požaru voda za svoje zagrijavanje i isparavanje uzima toplotu od požara, na taj način ona smanjuje tempereturu zapaljene tvari dok vodena para djeluje ugušujuće na požar.

4 NAČIN UKLJUČIVANJA SLUŽBE ZA PRUŽANJE PRVE MEDICINSKE POMOĆI

4.1 Provjerite sigurnost pristupa mjestu nesreće

1. Osoba koja pruža prvu pomoć uvijek mora provjeriti i procijeniti sigurnost pristupa ozlijeđenom na mjestu nesreće. (Postavite sebi i odgovorite na pitanje: "Prijeti li spasiocu i/ili ozlijeđenom kakva opasnost?").

2. Ako pristup mjestu nesreće nije siguran i prvu pomoć ne možete pružiti bez izlaganja opasnosti, pozovite hitne službe. Njihov dolazak pričekajte na sigurnoj udaljenosti.

4.2 Osigurajte mjesto nesreće

1. Osoba koja pruža prvu pomoć mora se pobrinuti za sigurnost mjesta na kojem će pružati prvu pomoć;

2. Potrebno je ukloniti izvore opasnosti, ako se to može bez izlaganja sebe i drugih opasnosti (npr. gašenje manje vatre, isključivanje kuhala iz struje, uklanjanje predmeta koji mogu izazvati ozljede, postavljanje sigurnosnog trokuta itd);

3. O uočenoj opasnosti većih razmjera (veći požar, prisustvo otrovnih ili lako zapaljivih tvari, puknuti dalekovod i slično), potrebno je izvijestiti hitne službe (vatrogasce, policiju, civilnu zaštitu, gorsku službu spašavanja) i njima prepustiti rješavanje opasne situacije.

4.3 Napravite prvi - primarni ili orijentacijski pregled ozlijeđene osobe

1. Prvi primarni ili orijentacijski pregled ozlijeđene osobe obavlja se na mjestu gdje smo je zatekli, na mjestu nesreće. Kad god je to moguće pregled obavite bez suvišnog pomicanja ozlijeđene osobe, u položaju u kojem ste osobu zatekli.

2. Prvim pregledom utvrđujemo: stanje svijesti, disanje, znakove krvarenja, teške ozljede i znakove šoka.

3. Ukoliko ozlijeđena osoba odgovara na vaša pitanja, što znači da je pri svijesti, da diše, tada je pitajte što joj se dogodilo i gdje ga/ju najviše boli.

4. Ovisno o odgovoru ozlijeđenog potražite: ozljedu na površini tijela, znakove ozljeda unutrašnjih organa i povrede koštanog sistema (kosti, zglobovi, kičma, karlica).

4.4 Pozovite hitnu medicinsku službu

1. Kad se ustanovi broj povrijeđenih i vrsta povreda poziva se hitna medicinska služba.

2. Što je prijeko potrebno reći kad zovete hitnu službu?
   a) Predstavite se (razgovijetno recite svoje ime i prezime).
   b) Dajte broj telefona ili mobilnog aparata s kojeg zovete.
   c) Osobi s kojom pričate dajte sljedeće podatke:
   - gdje se nesreća dogodila (navesti tačnu adresu, dati što tačnije podatke o mjestu događaja);
   - šta se dogodilo (opisati vrstu i težinu nesreće, moguću opasnost od vatre, vode, plina, otrovnih tvari, posebnih vremenskih uvjeta);
   - broj, spol i približna starost ozlijeđenih;
   - o kakvim se ozljedama radi (vaša procjena vrste ozljeda, prirode bolesti i stanja ozlijeđenih).

Važno! Čekajte daljnja pitanja ili upute, razgovor završava osoba u hitnoj medicinskoj službi.

4.5 Primijenite neodgodive postupke prve pomoći

Neodgodive postupke prve pomoći primjenjujemo uvijek kad ozlijeđenoj osobi prijeti neposredna opasnost po život zbog besvjesnog stanja, prestanka disanja i jakog krvarenja.

Neodgodivi postupci prve pomoći su:

1. Postavljanje osobe bez svijesti u stabilan bočni položaj;
2. Postupak oživljavanja osobe bez svijesti koja ne diše normalno;
3. Zaustavljanje jakog krvarenja.

Kad su potrebni primjenjuju se uvijek i na svakom mjestu, bez obzira na mogućnost pozivanja i brzinu dolaska službe hitne medicinske službe.

U tabeli br. 1. prikazane su lokacije i ustanove za sve ozbiljnije povrede i pružanje bilo koje vrste zdravstvene pomoći.

Pregled ustanova koje pružaju prvu pomoć		
Adresa	**Kontakt telefoni**	**Zaduženja**
JU Dom zdravlja Kantona Sarajevo - Organizaciona jedinica Novi Grad Sarajevo		
Bulevar Meše Selimovića 2	033/ 704-800 (centrala)	Organizaciona jedinica Novi Grad Sarajevo je jedna od devet postojećih organizacionih jedinica Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo. Smještena je u novom dijelu Sarajeva pri opštini Novi Grad Sarajevo. Zdravstvena djelatnost u ovoj ustanovi se provodi kao primarna i specijalističko - konsultativna zdravstvena zaštita. Dom zdravlja je zdravstvena ustanova koja ima organiziranu zdravstvenu zaštitu na području za koje je osnovan. Obuhvata aktivnosti na očuvanju i unapređenju zdravlja kroz neposrednu i kontinuiranu zaštitu pojedinca i porodice. Aktivnost se provodi u ordinacijama i u kućnom liječenju i podrazumijeva: zdravstveno vaspitanje, ambulantnu dijagnostiku i liječenje, sistematske i kontrolne preglede, ciljane sistematske preglede, rad sa hroničnim bolesnicima, pružanje hitne medicinske pomoći, izdavanje ljekarskih uvjerenja i ocjenu radne sposobnosti. U Domu zdravlja međusobno koordiniraju sve službe, kao i sa kantonalnim zdravstvenim ustanovamaradi sveobuhvatnije i bolje zdravstvene zaštite stanovništva, kao i vođenja medicinske dokumentacije i zdravstvene statistike. Također OJ Dom zdravlja Novi Grad Sarajevo organizira i radne jedinice za obavljanje specijalističko - konsultativnih djelatnosti. Specijalističko - konsultativna zdravstvena zaštita čini skup mjera, aktivnosti i postupaka u cilju dijagnosticiranja, liječenja i medicinske rehabilitacije oboljelih.
Klinički centar Univerziteta Sarajevo		
Bolnička br. 25	033/297-000	Ustanova namjenjena liječenju težih povreda, bolesti, posjeduje operacione kapacitete i osoblje za sve vrste potrebnih liječenja i saniranja povreda, obezbjeđuje transport povrijeđenih lica i osoblja, kopnom i zrakom, obezbjeđuje smještajne kapacitete za povrijeđene, te dugoročno liječenje.
Opća bolnica - Prim. Dr. Abdulah Nakaš		
Kranjčevićeva br.12	033/ 285-100	Ustanova namjenjena liječenju težih povreda, bolesti, posjeduje operacione kapacitete i osoblje za sve vrste potrebnih liječenja i saniranja povreda, obezbjeđuje transport povrijeđenih lica i osoblja, obezbjeđuje smještajne kapacitete za povrijeđene, te dugoročno liječenje.
Hitna medicinska pomoć		
Kolodvorska br.14	call centar 124 Centrala 033/722-330	Pruža hitnu medicinsku pomoć na licu mjesta prilikom transporta, obezbjeđuje transport povrijeđenih lica i osoblja, kao i smještajne kapacitete za povrjeđene zavisno od potrebe.

Tabela br. 1.

5 BROJNO STANJE VLASTITIH JEDINICA ZA GAŠENJE POŽARA TE CJELOKUPNA ORGANIZACIJA GAŠENJA KADA SE U AKCIJU GAŠENJA UKLJUČUJU VANJSKE PROFESIONALNE I DOBROVOLJNE VATROGASNE JEDINICE

U okviru objekta ne postoji interna organizovana služba za gašenje požara, niti zasebna vatrogasna jedinica.

U slučaju požara početnih razmjera zaposlenici koji su obučeni i osposobljeni za početno gašenje požara pristupaju njegovom gašenju, a ako nisu u mogućnosti lokalizovati požar i/ili ugasiti ga pristupiti će u poziv najbliže vatrogasne brigade/jedinice.

Po dolasku prve navalne grupe vatrogasne brigade/jedinice rukovodiocu akcije gašenja požara daju se sljedeći podaci:

1. Koja je površina požara;
2. Koje su sve materije u požaru;
3. Koliko osoba je zatočeno u požaru;
4. Predaje im planove evakuacije kako bi se vatrogasne jedinice upoznale sa lokacijama sredstava i opreme za početno gašenje požara.

Rukovodilac akcije gašenja požara vatrogasne brigade/jedinice poduzima dalje akcije i radnje, a sve u cilju gašenja požara, spašavanja ljudi i materijalnih dobara.

5.1 Mjesna vatrogasna jedinica

U slučaju nastanka požara većih razmjera, a koji osoblje nije bilo u stanju ugasiti u početnoj fazi u pomoć se poziva Profesionalna vatrogasna brigada na telefonski broj 123. PVB posjeduju kvalifikovano ljudstvo, opremu i sredstva koja su potrebna za gašenje požara i spašavanje imovine i lica na objektima ove namjene.

5.2 Stepen mobilnosti i brzina dolaska vatrogasne brigade ili postrojbe

JU OŠ "Behaudin Selmanović" je samostalan, slobodnostojeći objekat smješten na području naselja Briješća u ulici Viteška br. 6, općina Novi Grad sa obezbijeđenim kolskim i pješačkim prilazom preko javne saobraćajnice.

Predmetni objekat sastoji se od tri međusobno povezane lamele "A" , "B" i "C" te sportske dvorane sa pratećim sadržajima koje su povezane toplom vezom i koridorima. Ispred predmetnog objekta sa sjeverozapadne strane nalaze se dva parkinga za auta i sportsko igralište te je cijela parcela na kojoj se nalazi predmetni objekat ograđena metalnom ogradom.

Detaljan pregled pristupnih puteva dat je u grafičkim prilozima dokumentacije iz oblasti zaštite od požara.

5.2.1 Brzina dolaska vatrogasne jedinice

Obzirom na dispoziciju saobraćajnica, tok saobraćaja i dispoziciju objekata ocjenjuje se da je moguća efikasna intervencija vatrogasnom tehnikom u slučaju požara, uz uslov da se požarni put uvijek drži prohodan i čist, tj. da se vodi stroga kontrola prohodnosti lokalnog saobraćaja unutar kruga sa što manjim zadržavanjima.

Jedinice najbližih dobrovoljnih i/ili profesionalnih vatrogasnih društava nalaze se na lokacijama:

Profesionalna vatrogasna brigada (PVB) Kantona Sarajevo stanica Stup smještene na adresi Briješćanska 14 . Udaljenost PVB od predmetnog objekta iznosi cca 3000 m.

Intervencija Profesionalne vatrogasne jedinice proračunava se prema formuli:

$$T_{dol} = \frac{60 * L}{V_{kr}}$$

gdje je:

T_{dol} - vrijeme dolaska vatrogasne jedinice od momenta prijema dojave požara bez vremena koje je utrošeno za mobilizaciju vatrogasaca;

L - dužina puta koje vozilo mora proći od svoje loacije do mjesta požara u km;

V_{kr} - brzina kretanja vozila u km/h uzima se u obzir i frekventnost saobraćaja i vrsta saobraćajnice, a za uslove u Kantonu je 25 km/h.

Proračun je kako slijedi:

L = 3000 metara = 3 km

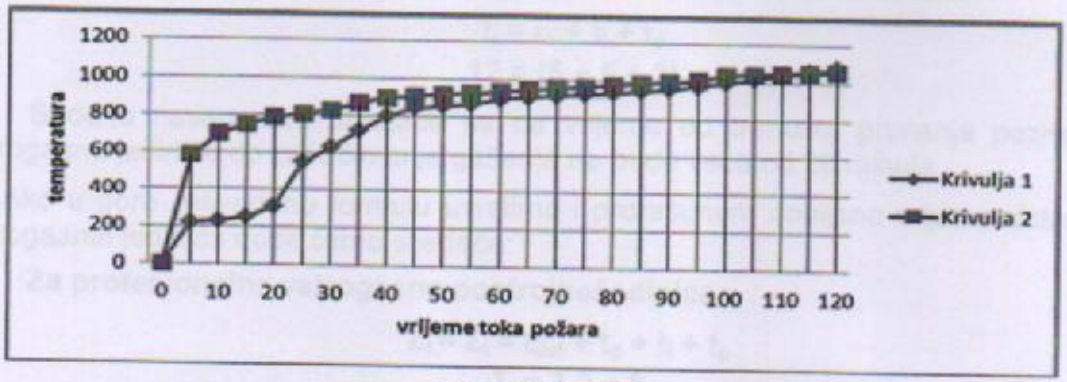
V_{kr} = 25 km/h

$$T_{dol} = \frac{60 * L}{V_{kr}} = \frac{60 * 3km}{25} \approx 7{,}2\,\text{min}$$

Ocjenjuje se da je projektovanim saobraćajnicama moguć pristup vatrogasnom tehnikom za cca 7,2 minuta, te da kvalitet saobraćajnica nema utjecaj na brzinu intervencije.

5.2.2 Stepen mobilnosti vatrogasnih postrojbi/jedinica

Požar u građevini od njegovog nastanka može se razvijati prema krivulji 1 ili krivulji 2 iz dijagrama koji se nalazi ispod ovog teksta. U stambenim i sličnim prostorima požar će se u pravilu razvijati po krivulji 1 iz donjeg dijagrama, te je cilj da vatrogasci dođu na požar prije nego što se pojave visoke temperature u prostoriji koju je zahvatio požar odnosno do 20 minute od nastanka požara.

Dijagram br. 1.

Vrijeme od nastanka požara pa do početka gašenja požara sastoji se od sljedećih vremena:

1. Vremena koje prođe od nastanka do otkrivanja požara i javljanja (t_o) što je u stambenim objektima od 5 do 10 minuta a možda i više ako u stanu nema prisutnih osoba;
2. Vremena koje je potrebno vatrogascima da izađu s vatrogasnom tehnikom i ljudstvom iz vatrogasnog spremišta (t_i) koje se kreće do 1 minute kod profesionalnih vatrogasnih jedinica, a kod DVD-a od 5 do 10 minuta ovisno o vremenu potrebnom da se okupe potrebni vatrogasci za intervenciju (minimalno 3 do 4 vatrogasaca od kojih najmanje jedan mora biti vozač);
3. Vremena vožnje od vatrogasnog spremišta do mjesta požara (t_{dol}) koje ovisi o udaljenosti i gustoći prometa te;
4. Vremena za pripremu vatrogasne tehnike i ljudstva za gašenje požara (t_p) koje se kreće od 1 do 3 minute ovisno gdje je požar (krovište, spratovi ili prizemlja).

Dakle ukupno vrijeme od nastanka požara do početka gašenja može se izraziti sljedećim izrazom:

$$\Sigma_t = t_o + t_i + t_p + t_{dol}$$

Ukupno vrijeme od nastanka požara do započimanja njegovog gašenja (Σ_t) mora biti manje od 20 minuta kako bi vatrogasci započeli s gašenjem dok požar nije zahvatio cijeli prostor. Kako se na pojedina navedena vremena ne može utjecati jer ovise o drugim čimbenicima kao što je vrijeme otkrivanja, vrijeme izlaska vatrogasaca iz spremišta i vrijeme pripreme za gašenje, može se utjecati samo na vrijeme vožnje od mjesta vatrogasnog spremišta do mjesta požara. Ovaj utjecaj se provodi ustrojavanjem takve mreže vatrogasnih jedinica da se vrijeme dolaska prvog vatrogasnog vozila smanji na najmanju moguću mjeru.

Ako uzmeno da ukupno vrijeme od nastanka požara do započimanja gašenja ne bude veće od 20 minuta, a uz fiksna druga vremena, prema navedenom izrazu dobijemo da bi kod organizacije vatrogastva s:

1. Profesionalnom jedinicom (PVP/J grada) ono iznosilo **8 minuta**:

$$t_i = t_o + t_i + t_p$$
$$8 = (5 + 1 + 2)$$

2. Dobrovoljnim vatrogasnim društvom (DVD) ono iznosilo **12 minuta**:

$$t_i = t_o + t_i + t_p$$
$$12 = (5 + 5 + 2)$$

Shodno navedenom predlaže se da vrijeme od trenutka primanja poziva u vatrogasnu jedinicu do započimanja gašenja ne bude veće od 20 minuta.

Ako u gore navedenu formulu uvrstimo i proračunom dobijeno vrijeme dolaska vatrogasnih jedinica dobit ćemo sljedeće:

Za profesionalne vatrogasne postrojbe/jedinice

$$\Sigma_t = \Sigma_t = t_{dol} + t_o + t_i + t_p$$
$$\Sigma_t = 7{,}2 + 8$$
$$\Sigma_t = 15{,}2 \text{ min}$$

Ukupno vrijeme dolaska vatrogasaca kreće se do 15,2 minuta.

5.3 Pregled internih protivpožarnih puteva i pristupa za vatrogasna vozila

Bitnost brzog dolaska vatrogasnih jedinica i jedinica službi hitne pomoći je bez presedana u sistemu zaštite i spašavanja. Brza reakcija ovih službi ima veliku ulogu ne samo na spašavanje unesrećenih, širenje požara na druge oblasti itd. nego i na psihološku svjest kako spasitelja tako i građana što ima za rezultat veću svjest o opasnostima od požara. Da bi se ovo omogućilo potrebno je ispuniti određene faktore, u našem slučaju jedan od tih faktora su protivpožarni putevi u okolini posmatranog pravnog lica.

JU OŠ "Behaudin Selmanović" je samostalan, slobodnostojeći objekat smješten na području naselja Briješća u ulici Viteška br. 6, općina Novi Grad sa obezbijeđenim kolskim i pješačkim prilazom preko javne saobraćajnice.

Predmetni objekat sastoji se od tri međusobno povezane lamele "A" , "B" i "C" te sportske dvorane sa pratećim sadržajima koje su povezane toplom vezom i koridorima. Ispred predmetnog objekta sa sjeverozapadne strane nalaze se dva parkinga za auta i sportsko igralište te je cijela parcela na kojoj se nalazi predmetni objekat ograđena metalnom ogradom.

Objekat ima niz otvora preko kojih je moguće ostvariti pristup vatrogascima unutar istog.

Detaljan pregled pristupnih puteva predmetnom objektu dat je u grafičkim prilozima koji su sastavni dio ove dokumentacije.

5.3.1 Stanje i raspored opreme za gašenje požara

Pristupačnost opreme za gašenje požara, njena vidljivost, te raspored u odnosu na prostorije ili dijelove objekta, predstavlja bitan faktor pri gašenju požara kako onom inicijalnom tako i glavnom. Mjesta na kojima su aparati za početno gašenje požara trebaju biti vidno obilježena i pristupačna.

U JU OŠ "Behaudin Selmanović" stanje i raspored opreme za gašenje požara koja se propisuje ovim Planom prikazuju grafički prilozi i naredna tabela:

Pregled potrebnog rasporeda i smještaja opreme na predmetnoj lokaciji		
Etaža – naziv prostora	Tip	Količina
Suteren – Kotlovnica	S-9 kg	2
	CO_2-5 kg	1
	Hidrant	1
Suteren – Učionica za tehnički odgoj	S-9 kg	2
	Hidrant	1
Suteren – Sportska dvorana	S-9 kg	2
	Hidrant	1
Prizemlje – Hodnik 1	CO_2-5 kg	1
Prizemlje – Hodnik 2	S-9kg	2
	Hidrant	1
Prizemlje – Hol	S-9 kg	2
	Hidrant	1

Prizemlje – Sportska dvorana – Ulazni hol	S-9 kg	2
	Hidrant	1
Prizemlje – sportska dvorana	S-9 kg	8
	Hidrant	4
Sprat – Hol	S-9 kg	2
	Hidrant	1
Sprat – Hodnik	S-9 kg	1
	CO_2-5 kg	1
	Hidrant	1
Ukupno aparata za početno gašenje požara, tip S-9 kg		***23***
Ukupno aparata za početno gašenje požara, tip CO_2-5 kg		***3***
Ukupno unutrašnjih/zidnih hidranata		***12***
Ukupno aparata za početno gašenje požara, tip S-50 kg		***1***

Tabela br. 2.

Prevozni aparat za početno gašenje tip S-50 kg požara je namijenjen da se koristi kada se pretače ulje za loženje iz cisterne u podzemni rezervoar za uskladištavanje lož ulja.

6 ORGANIZACIJA I NAČIN POZIVANJA I UKLJUČIVANJA DISTRIBUTERA ENERGENATA (STRUJE, GASA I DR.) U INTERVENCIJU

U objektu imenovanog pravnog lica, najveći prioritet za isključenje energenata imaju oni čijim eksploatisanjem u vanrednim uslovima prijeti najveća opasnost za nastajanje požara. U ovom slučaju energent koji se koristi za rad i regulisanje mikroklimatskih uslova je električna energija, te u jednom dijelu objekta i prirodni gas. Kod instalacije električne energije svaki razvodni ormar mora imati sklopku za njeno isključenje, kako bi se na taj način isključila električna energija u području zahvaćenom požarom. Pored ovoga potrebno je obezbijediti i taster (jedan ili više u zavisnosti složenosti objekta ili proizvodnog kruga), za nužno isključenje većeg dijela područja (jednog ili više objekata), koja se obično postavljaju na prizemlju i na putu evakuacije.

Za isljučenje objekta iz el. distributivne mreže zadužena je ispostava JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo - Podružnica "Elektrodistribucija" Sarajevo.

Za isključenje objekta iz gasne mreže zadužena je dispečerska i dežurna služba KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo.

Pozivanje dežurnih ekipa elektrodistribucije i Sarajevogasa vršit će se putem dispečerskog centra vatrogasne jedinice, ili na brojeve.

Službe za isključenje energenata		
Adresa	**Kontakt telefoni**	**Zaduženja**
JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo - Podružnica „Elektrodistribucija" Sarajevo		
Zmaja od Bosne br. 49	033/751-000 (Info-centar); 033/751-450	Stara se za distribuciju el. energije, te za isključenje iste u slučaju potrebe.
KJKP Sarajevogas d.o.o. Sarajevo		
Muhameda ef. Pandže br. 4	033/200-330 033/592-095	Staraju se za distribuciju gasa, a dispečerska služba služi za hitne intervencije isključenja ovog energenta u slučaju curenja ili nekim akcidentnim situacijama

Tabela br. 3.

7 NAZIVI GRAĐEVINA ILI POSTROJENJA NA KOJIMA ĆE SE, EVENTUALNO, GASITI POŽAR UZ PRISUSTVO ODGOVORNOG ILI STRUČNOG LICA U TOJ GRAĐEVINI ZBOG SPECIFIČNOSTI TEHNOLOŠKOG POSTUPKA

Sa aspekta tehnološkog procesa, gašenje požara uz prisustvo odgovornog ili stručnog lica mora se vršiti u slučaju požara u:

- Prostorijama administracije, kancelarija radi pokušaja usmjerenja i ograničenja požara (požari klasa A, E);
- Prostoriji kuhinje, radi ograničavanja požara, te spriječavanja eksplozije (požari klasa A, B, E);
- Prostorije sportske dvorane (požari klasa A, E);
- Prostorijama kotlovnica, radi smanjenja mogućnosti širenja požara i nastanka eksplozije (požari klasa A, E).

8 NAZIVI GRAĐEVINA ILI POSTROJENJA U KOJIMA SE MOŽE OČEKIVATI EKSPLOZIJA I POŽAR

Poznavanje svih opasnosti koje mogu doći do izražaja u određenoj sredini omogućava efikasno preduzimanje preventivnih mjera zaštite od požara. Stepen opasnosti zavisi i od uzroka požara koji mogu doći do izražaja u određenom prostoru obzirom na prirodu tehnološkog procesa, zatim od mogućnosti nastajanja eksplozivnih smjesa koje pojedine materije mogu izgraditi s vazduhom, te od veličine prostora na kome su određene opasnosti izražene. Zbog povećanja požarnih opasnosti neophodno je redovito i sistematski poduzimati mjere kako bi se mnogobrojni izvori opasnosti potpuno uklonili ili smanjili.

Izvor ovih opasnosti mogu biti:

- Tehničkog porijekla kao što su neispravnost opreme, nekvalitetna izrada zaštitnih elemenata, nedovoljno održavanje postrojenja, nestručnost pri rukovanju postrojenjima i opremom, i dr.
- Ljudski faktor, nepažnja pri upravljanju i rukovanju materijama i alatima, korištenje nedozvoljenih zapaljivih sredstava i materija, te drugi vidovi nestručnosti i nebrige.

8.1 Podaci o skladištenju zapaljivih tekućina, gasova i drugih opasnih materija po količinama i vrstama

Na predmetnoj lokaciji evidentirana skladišta zapaljivih materija prikazuje naredna tabela.

Količine zapaljivih materija skladištene van objekta		
Mjesto skladištenja	Vrsta materije	Količina
Podzemni rezervoar	Lož ulje	cca 7,00 m^3

Tabela br. 4.

9 NAZIVI GRAĐEVINA ILI POSTROJENJA U KOJIMA SE NALAZE IZVORI RADIOAKTIVNIH I DRUGIH OPASNIH I OTROVNIH MATERIJA, TE POSTUPCI KOJI SE PREDUZIMAJU U SLUČAJU POŽARA

S obzirom na djelatnost pravnog lica koje je predmet ovog Plana (odgoj i obrazovanje), te vrsti raspoloživih materija u predmetnom objektu, nisu ustanovljeni mogući izvori radioaktivnih materija.

10 NAZIVI RADNIH MJESTA I LOKACIJE NA KOJIMA SU SMJEŠTENI KLJUČEVI OD PROSTORA ILI PROSTORIJA U KOJIMA SE NALAZE MJESTA ZA PREKID DOVODA ENERGENATA U GRAĐEVINU

Rezervni ključevi za prostore i prostorije u kojima se nalaze mjesta za prekid dovoda energenata se nalaze na sigurnom i pristupačnom mjestu poznatom osobi koja je u pravnom licu po sistematizaciji zadužena za iste, a što je bitno u procesu gašenja požara ili njegove prevencije.

11 RAZRAĐEN RADIO I TELEFONSKI SISTEM ZA POZIVANJE SVIH UČESNIKA KOJI UČESTVUJU U GAŠENJU POŽARA

11.1 Električne instalacije i uređaji slabe struje

11.1.1 Telefonske instalacije

Sistem telefonskih mreža je uređen prema važećoj regulativi. Spojen je sa javnom telekomunikacionim mrežom.

Pored linija stabilne telefonije evidentirano je i prisustvo više mobilnih uređaja koji su u privatnom vlasništvu uposlenih osoba preko kojih se može izvršiti poziv prema službama zaštite i spašavanja.

Telefonske instalacije u objektu izvedene su prema projektnoj dokumentaciji i prema važećim propisima.

11.1.2 Instalacije radio veze

U objektu nisu zabilježene ovakve instalacije, s tim da vatrogasne jedinice posjeduju radio vezu sa svojim dispečerskim centrom preko kojih mogu narediti aktivaciju dodatnih snaga i ljudstva za akcije gašenja požara.

11.2 Obrazovna djelatnost

Sistem obrazovanja i propagandne aktivnosti u oblasti zaštite od požara u direktnoj su vezi s razvojem industrijskih i tehničko - tehnoloških dostignuća što pored standardnih dovodi i do primjene raznovrsnih, hemijski vrlo složenih materijala, uređaja, koje uporedo prati povećana opasnost od požara kojoj se sve teže može suprotstaviti ukoliko se ne preduzmu odgovarajuće mjere zaštite u toku izrade, ugradnje i upotrebe određenih materijala.

Zaštita od požara kao djelatnost od posebnog interesa za Federaciju, kanton, grad i općinu, ostvaruje se na način predviđen Zakonom o zaštiti od požara i vatrogastvo, podzakonskim propisima donešenim na osnovu ovog zakona i međunarodnim tehničkim normativima i standardima koji važe u Bosni i Hercegovini, a koji se odnose na mjere zaštite od požara i obuhvata edukaciju - obuku zaposlenika i primjene novih naučnih dostignuća što je pravo i obaveza svih subjekata koji se u najširem smislu bave ovom oblasti, a dužni su da je vrše u skladu sa zakonom, ovim Planom kao i drugim važećim propisima.

11.2.1 Obrazovna aktivnost prvenstveno obuhvata:

- Stručno osposobljavanje i usavršavanje zaposlenika koji obavljaju poslove zaštite od požara i koji su odgovorni za organizovanje, provođenje i staranje zaštite od požara u pravnom licu.
- Upoznavanje zaposlenika sa opasnostima od požara u vezi sa poslovima i zadacima na koje je raspoređen, planom evakuacije, kao i sa mjerama i sredstvima za gašenje požara, praktičnom upotrebom aparata, uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara koji su mu na raspolaganju, sa obavezama i zadacima o pitanju zaštite od požara i sa materijalnom i drugom odgovornošću zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara.
- Edukaciju i osposobljavanje zaposlenika za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugroženih požarom.
- Stručno obrazovanje kadrova koji profesionalno obavljaju poslove i zadatke u oblasti zaštite od požara stručnih lica koja se „staraju" o zaštiti od požara.
- Način edukacije i upoznavanja zaposlenika sa opasnostima od požara i mjerama zaštite od požara što se utvrđuje općim aktom u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.
- Program obuke zaposlenika u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama u oblasti zaštite od požara („Službene novine FBiH", broj: 59/10) obavezan je za sve zaposlenike i obuhvata teoretski i praktični dio. Program edukacije je potrebno prilagođavati promjenama nastalim u organizaciji rada, tehnološkom procesu i propisima o zaštiti od požara. Lice koje je određeno da se „stara" o mjerama zaštite od požara, dužno je najmanje jednom u dvije godine u skladu sa članom 128. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu vršiti provjeru znanja svih zaposlenih u praktičnoj upotrebi aparata, uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara, o čemu mora postojati evidencija.
- Stručno osposobljavanje zaposlenika koji rukuju opasnim materijama pri radu i prometu (rukovanje zapaljivim tečnostima i gasovima, eksplozivnim materijama, rad na elektroenergetskim postrojenjima u uslovima eksplozivnih smjesa i sl.) gdje je posebno značajna primjena Pravilnika o stručnoj spremi i načinu provjere znanja lica koja mogu rukovati zapaljivim tečnostima i gasovima u prometu, vrši se prema utvrđenom programu.

11.3 Finansiranje zaštite od požara

Sredstva za organizovanje, sprovođenje i unapređenje zaštite od požara kao i obučavanje i osposobljavanje zaposlenih lica planira i obezbeđuje „Pravno lice" u skladu sa članom 131. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.

- Finansijska sredstva planiraju se i obezbeđuju svake godine u okviru finansijskog plana u okviru sredstava za obavljanje redovne djelatnosti.
- Sredstva za finansiranje redovne djelatnosti profesionalne vatrogasne jedinice obezbjeđuje općina, kao i njen osnivač.
- Sredstva za rad vatrogasnog društva, odnosno njegove dobrovoljne vatrogasne jedinice, obezbjeđuje njegov osnivač, kao i sredstvima donacija i drugih vrsta pomoći fizičkih i pravnih lica kao i sredstvima koja su za njihove potrebe osigurana u budžetu kantona i općine.

Obezbijeđena finansijska sredstva koriste se za:

- Usklađivanje procjene ugroženosti od požara;

- Ažuriranje plana zaštite od požara;
- Tehničku zaštitu objekata putem vatrodojave ;
- Nabavku tehničke opreme i sredstava za gašenje požara ;
- Održavanje objekata;
- Za obrazovanje kadrova,
- Propagandnu djelatnost,
- Druge poslove iz oblasti zaštite od požara i eksplozije.

„Pravno lice" obezbjeđuje sredstva potrebna za nabavku uređaja, alata i druge opreme za gašenje početnog požara i staraju se o njihovom ispravnom održavanju, kao i sredstva potrebna za obučavanje i upoznavanje radnika sa opasnostima od požara i mjerama zaštite od požara vezanim za rad na poslovima i radnim zadacima na koje su raspoređeni, praktičnom upotrebom aparata za gašenje početnog požara, kao i sa materijalnom i drugom odgovornosti zbog nepridržavanja propisanih mjera zaštite od požara. Također, obezbjeđuju sredstva i za stručno osposobljavanje zaposlenika koji su kao odgovorna lica u pravnim licima, državnim organima i drugim institucijama odgovorna za „staranje" o provođenju mjera zaštite od požara.

11.4 Mjere obezbjeđenja izvršenja plana

Mjere obezbjeđenja izvršenja plana zaštite od požara provode se putem zaposlenika koji su odgovorni za organizovanje, provođenje i staranje o zaštiti od požara (zaposlenik određen za staranje zaštite od požara u skladu sa članom 24. Tačke 6. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu), a u skladu sa Pravilnikom zaštite od požara koji se donosi u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.

11.4.1 Odgovornost za „organizovanje", „provođenje" i „staranje" zaštite od požara

„Pravno lice" će donijeti Pravilnik[2] zaštite od požara u skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvo u kome će regulisati odgovornost za „organizovanje", „provođenje" i „staranje" o mjerama zaštite od požara.

[2] Ako do trenutka izrade procjene ugroženosti i plana zaštite od požara nije donio isti.

12 NAČIN IZRADE, USKLAĐIVANJA, AŽURIRANJA I ČUVANJA PLANA ZAŠTITE OD POŽARA

Način izrade Plana zaštite od požara

Izrada plana zaštite od požara rađena je na osnovu programa rada i člana 54. i 55. Uredbe o sadržaju i načinu izrade planova zaštite i spašavanja od prirodnih i drugih nesreća i planova zaštite od požara („Službene novine FBiH", broj: 87/11).

Usklađivanje plana zaštite od požara

Usklađivanje plana zaštite od požara vrši se svake godine ukoliko je došlo do promjena koje utiču na procjenu ugroženosti od požara i mjera koje se planiraju u planu zaštite od požara. Plan se usaglašava i sa planom općine u skladu sa članom 29. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu.

Ažuriranje plana zaštite od požara

Plan zaštite od požara pravnog subjekta, ažurira se jednom u toku kalendarske godine na osnovu novonastalih promjena koje su važne za zaštitu od požara.

Čuvanje plana zaštite od požara

Plan zaštite od požara čuva se u arhivi imenovanog pravnog lica zajedno sa Procjenom ugroženosti od požara.

VATROSISTEMI
SARAJEVO
SAFETA ZAJKE 204

	investitor:	J.U.OSNOVNA ŠKOLA BEHAUDIN SELMANOVIĆ			
	objekat:	J.U.OSNOVNA ŠKOLA BEHAUDIN SELMANOVIĆ			
	lokacija:	VITEŠKA br.8, SARAJEVO, BiH			
odgovorni projektant: Amra Šantić, mr.grad.	zadatak:	PLAN ZAŠTITE OD POŽARA			
projektant saradnik: Mirza Pašić dipl.ing.maš.					
projektant saradnik: Momčilo Urta dipl.ing.el.	sadržaj nacrta:	SITUACIJA - PRIKAZ PRISTUPA ZA VATROGASCE			
šifra: PL.063-01-V5/23	format: A3	datum: Oktobar, '23.			prilog broj 1